

PORI, Porin satama
Kallonlahden hylyn arkeologinen koekaivaus
31.5.-4.6.2010

MUSEOVIRASTO

Meriarkeologian yksikkö
Riikka Tevali 2010

Sisällysluettelo

<i>Arkistotiedot</i>	1
1. JOHDANTO.....	2
2. TUTKIMUSALUE.....	3
Sijainti ja luonnonympäristö	3
Tutkimushistoria ja kulttuurihistoriallinen ympäristö vesistöjen käytön näkökulmasta	3
3. KENTTÄTYÖT	5
Kenttätyömenetelmät.....	5
Kenttätöiden tulokset	6
4. YHTEENVETO	8
5. KARTTA- JA KUVALUETTELOT.....	8
1. <i>Kuvaluettelo</i>	9
2. <i>Kallonlahden hylky ja muut muinaisjäännöskohteet alueella</i>	10
3. <i>Yleiskartta Mäntyluoto - Reposaari</i>	11
4a. <i>Luonnospirros Kallonlahden hylky (A)</i>	12
4b. <i>Luonnospirros koekuoppa 1</i>	13

Arkistotiedot

<i>Kunta:</i>	Pori
<i>Tutkimuksen laatu:</i>	Koekaivaus
<i>Ajoitus:</i>	1861–1900-luku
<i>Peruskartta:</i>	Yleislehtijako 1142 07 TM35-lehtijako M3243H
<i>Tutkimuslaitos:</i>	Museovirasto, Meriarkeologian yksikkö
<i>Tutkimuksen johtaja:</i>	Riikka Tevali (FM)
<i>Kenttätöaika:</i>	31.5.–4.6.2010
<i>Tutkimuksen rahoittaja:</i>	Porin satama
<i>Tutkimushistoria:</i>	Tarkastussukellus 5.11.2009 Näytteidenotto 30.11.–1.12.2009
<i>Alkuperäinen raportti:</i>	Museoviraston meriarkeologian yksikkö, vedenalaislöytöjen arkisto
<i>Kuvat:</i>	MA300002: 1 - 8
<i>Kopio raportista:</i>	Porin satama; Museovirasto, arkeologian osasto; Satakunnan maakuntamuseo
<i>Käytetty lähdekirjallisuus:</i>	Pori. Porin historia I-II (1958).
<i>Julkaisemattomat raportit ja muut lähteet:</i>	<u>Salminen, Mari 2009</u> : Tarkastussukelluslomake, Kallonlahden hylky 5.11.2009. Vedenalaislöytöjen arkisto. <u>Mäkinen, Johanna 2009</u> : PORI. Näytteidenotto Kallonlahden hylkyä dendrokronologista ajoitusta varten 30.11.–1.12.2009. Vedenalaislöytöjen arkisto. <u>Wikipedia</u> : http://www.poritieto.com/index.php?title=Kallo [16.6.2010 klo 14.] <u>Kansalaisen karttapaikka</u> : http://kansalaisen.karttapaikka.fi/kartanhaku/osoitehaku.html? lang= [18.6.2010 klo 13.45] <u>Seppo Salonen, kotisivut</u> : http://personal.inet.fi/koti/seppo.salonen/carl.htm [18.6.2010 klo 15.]

1. Johdanto

Kallonlahden hylky (id 2622) sijaitsee Mäntyluodossa Porin satamassa ja on joutumassa sataman laajentamisen tielle. Muinaisjäänös jakaantuu kahteen osaan, suurempi hylky (A) sijaitsee noin 60 metriä sataman rannasta ja pienempi hylky (B) aivan rannan tuntumassa. Hylky on ajoitettu yli sata vuotta vanhaksi, mikä tekee siitä kiinteään muinaisjäänökseen rinnastettavan, muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitetun kohteen. Alueelle on suunniteltu maa-aineksen läjittämistä, jonka alle muinaisjäänösalue jää. Ennen sataman laajentamista kohde on tutkittava ja dokumentoitava mmI§15 perusteella. Ennen nykyisiä tutkimuksia hyllylle on tehty yksi tarkastussukellus 5.11.2009 ja niistä on otettu puunäytteitä dendrokronologista ajoitusta varten 30.11.–1.12.2009, joiden perusteella molemmat hylkyt on ajoitettu 1800-luvun loppuun.

Kallonlahdella tehtiin arkeologinen koekaivaus ajalla 31.5.–4.6.2010. Tutkimusten tavoitteena oli saada selville hyllyn A laajuus, jonka perusteella tulevaisuudessa olisi mahdollista suunnitella kohteelle meriarkeologiset kaivaukset sekä hyllyn dokumentointi jos satama edelleen haluaa käyttää aluetta läjitykseen. Tutkimusten rahoittajana toimi Porin satama (yhteensä 14 847 €). Koekaivauksen johtajana toimi FM Riikka Tevali. Apulaistutkijoina toimivat HuK Petteri Liesivuori, HuK Markus Kankkunen sekä HuK Juhani Gradistanac.

Helsingissä 23.6.2010

Riikka Tevali

2. Tutkimusalue

Sijainti ja luonnonympäristö

Porin satama sijaitsee Mäntyluodon kärjessä noin 15 km luoteeseen Porin keskustasta. Kallonlahti on sataman länsipuolella sijaitseva pieni keinotekoinen merenlahti, jota rajaa toisella puolella Kallo ja Mäntykallo-nimiset, tien ja maakaistan toisiinsa yhdistävät kallioluodot. Luodoille johtaa nykyään sataman rakentama maantiesilta, joka tukkii Mäntykallon sekä Mäntyluodon välisen meriväylän. Kallonlahden rannalla maantiesillan pohjoispuolella sijaitsi myös paikallisen Mäntyluodon hotellin omistajan mukaan vielä 1960-luvulla laitapuolen kulkijoiden rakentama hökkelikylä, joka hajotettiin maantiesillan tieltä. Kallonlahden pohjukkaan sijoittuu myös vuonna 1996 yksityishenkilön ilmoittama Mäntyluodon hylky (id 1749), mutta siitä ei havaittu enää merkkejä 2009–2010 tehdyissä tarkastuksissa. Lisäksi saatiin tieto satamatyöntekijältä, joka toimii myös paikallisessa harrastajasukelluskerhossa, että satamaa vastapäätä Kallon rannassa olisi merenpohjassa sekä tykki että peräsin. Hän osoitti paikan nykyisen purjehdusseuran paviljongin lipputangon kohdalta. Kyseessä saattaa olla muinaisjäännösrekisteriin merkitty kohde Mäntyluodon Kallon tykit (id 1731), jonka sijainti on kyllä merkitty aivan eri kohtaan eli Kallon luoteiselle rannalle aallonmurtajan juureen (ks. karttaliite 2).

Kallonlahden suurempi hylky (A) sijaitsee noin 60 metriä Porin sataman rannasta noin 1,5 – 2,5 metrin syvyydessä vedenalaisella rinteellä, joka heti hyllyn jälkeen viettää jyrkästi noin 8 metrin syvyyteen – paikalta on aikaisemmin nostettu merihiekkaa. Hylky makaa pohjalla N-S suunnassa, mahdollinen keula melko suoraan kohti pohjoista. Merenpohja on hyllyn kohdalla pintakerrokseltaan hienoa, kovaa hiekkaa ja sen alapuolella suurirakeista soraa, jossa on myös runsaasti pikkukiviä joukossa. Koekuopassa 1 todettiin hiekan alla ennen pohjasoraa myös ohut savikerros ja myös 5.11.2009 tarkastussukelluksen videonauhassa näkyy pohjassa savinen kohouma. Pohjassa ei ole kasvillisuutta eikä suuria kiviä. Johtuen sataman toiminnasta sekä aiemman luonnollisen väylän tukkimisesta, on näkyvyys lahdessa erittäin huono, tämän kenttätöiden aikana keskimäärin noin 10 cm. Näkyvyys saattaa kuitenkin hetkellisesti parantua jos sataman toiminnassa on tauko eikä sinne ole laivaliikennettä. Lahden idänpuoleisen rannan peittää satama ja sen rakennukset, länsirannalla Kallossa sijaitsevat mm. Porin merivartioasema ja purjehdusseuran paviljonki sekä näiden venelaiturit ja –tilat. Mäntykallossa on myös yksi yksityisomistuksessa oleva asuinrakennus

Tutkimushistoria ja kulttuurihistoriallinen ympäristö vesistöjen käytön näkökulmasta

Kallonlahden hylky ilmoitettiin Museoviraston meriarkeologian yksikölle syksyllä 2009 ja sinne tehtiin tarkistussukellus 5.11.2009. Tällöin mitattiin hyllyn (A) pituudeksi noin 20 metriä ja sen näkyvimmäksi osaksi noin 18 m pitkä tasasaumainen kylki, joka pistää ylöspäin hiekasta. Lähempänä rantaa, noin 35 metriä hylystä havaittiin toinen hyllynkappale (B), noin 15 metriä pitkä

kyljen osa. Tällöin ei enää löydetty merkkejä lahden pohjukassa sijainneesta Mäntyluodon hylystä, joka on todennäköisesti joko hautautunut hiekkaan tai ajelehtinut pois.

Kallonlahden hylyn ajoituksen määrittämiseksi siitä päätettiin ottaa puunäytteet dendrokronologista analyysiä varten. Näytteitä sahattiin molemmista hylkyosista 30.11.–1.12.2009. Tällöin todettiin sahauskohtien merkitsemisen olevan mahdotonta huonon näkyvyyden sekä aikarajoituksen vuoksi ja tästä luovuttiin. Näytteet analysoitiin Joensuun yliopistossa ja aikaisin mahdollinen ajoitus oli vuosi 1861. Näytteiden perusteella on myös todennäköistä, että kyseessä on kaksi eri hylkyä, joskin melko samanikäistä. Hylkyjen käyttöikä saattaa kuitenkin vaihdella huomattavastikin ja ulottua myös 1900-luvun puolelle. Hyllyn museovirastolle ilmoittanut Seppo Salonen on tutkinut paikallista historiaa ja oletti hyllyn mahdollisesti olevan priki Carl, joka haaksirikkoutui myrskyssä Reposaaren lähistölle 14.10.1879¹. Kertomuksessa kuitenkin mainitaan, että aluksesta pelastautuneet merimiehet soutivat alukselta tunnin verran päästäkseen Kalloon, mikä vaikuttaa melko pitkältä ajalta ottaen huomioon hyllyn läheisen sijainnin Kallon vieressä (noin 400 metriä). Kuitenkin on mahdollista, että myrskysää on vaikeuttanut rantautumista ja siihen kulunut aika on arvioitu myöhemmin. Tulkinta saattaa näin ollen olla mahdollinen.

Mäntyluodon pohjoispuolella, siitä noin 700 metrin etäisyydellä sijaitsee Reposaari (ks. karttaliite 3). Sen ympäristö ja Tahkoluodon saaristo tunnetaan jo keskiajalla kokemäkeläisten sekä ulvilalaisten ikiaikaisena kalastuspaikkana ja heidän tiedetään myös myöhemmin estäneen porilaisten tulon apajilleen. Tämä pakotti porilaiset etsimään uusia kalastuspaikkoja. Tällaiseksi muodostuivat tuolloin asumattoman Reposaaren eteläiset osat ja ympäristö, joihin myös Kallon saari lukeutui. Reposaarta käytettiin yleisesti kaupungin eläinten kesälaitumena sekä välillä sitä myös kaskettiin. Vesialueilla kaupunkilaiset vetivät keväisin silakkanuottia sekä pitivät silliverkkoja jo 1500-luvun lopulta eteenpäin. Pääasiallinen purjehdusreitti Poriin kulki Reposaaren eteläpuolitse Soodeen (Sådö) saarelle, jossa sijaitsi 1650-luvulla Porin satama, ja siitä Kokemäenjoen suun kautta kaupunkiin.

1700-luvulla Reposaari muuttui maannousun myötä Porin kaupungin ulkosatamaksi, jossa lastattiin mm. hollantilaisia kauppa-aluksia. Pääasiallisesti kaupunki kävi kauppaa kuitenkin Tukholmaan vieden eläviä eläimiä, puutavaraa, tervaa sekä polttopuuta. Tuontitavara oli yleisimmin suolaa. Silakan ja sillin kalastus oli edelleen yleistä, keväisin saattoi vesille suunnata jopa 40 verkkovenettä ja Reposaarta ympäröiville saarille rakennettiin yösijoiksi ja varastoiksi pieniä pirttejä. Kalastus kuitenkin laantui vuosisadan loppuun mennessä raskaan verotuksen vuoksi ja Reposaari taantui jälleen laidunmaaksi. Ensimmäinen satamalaituri Reposaareen rakennettiin vuonna 1775, johon tuotiin hirssiä Lampaluodosta ja kiviä läheisen Kappelisaaren ”kappelikirkosta”. Vuosisadan lopulta aina 1800-luvulle asti Porissa oli omavaraista laivanrakennusta.²

¹ <http://personal.inet.fi/koti/seppo.salonen/carl.htm>

² Porin historia 1958

Kallonlahden länsipuolella sijaitsevassa Kallossa on vuonna 1903 rakennettu Kallon majakka sekä loistonhoitajan asunto, jotka toimivat nykyään nähtävyyksinä. Majakan vieressä sijaitsevaa purjehdusseuran paviljonkia isännöittää Suomen vanhin purjehdusseura *Segelföreningen i Björneborg*, joka on toiminut paikalla vuodesta 1945 ja pitää paikkaa avoinna myös muille. Purjehdusseuran käytössä on myös vuodelta 1859 peräisin oleva luotsiasemarakennus. Kallon Reposaaren puoleisessa rannassa sijaitsee toinen Mäntyluodon aallonmurtajista, jotka rakennettiin 1978.

Kallon saarta ympäröiville kalavesille ja nuottapaikalle oli kaupungin porvarien 1800-luvun alusta lähtien tapana tehdä juhannuksena kalastusretki. Kallo kuului tuolloin Yyterin ratsutilalle. Kalaretkelle purjehdittiin kahdellatoista 2-purjeisella veneellä ja perillä veneiden 24 purjeesta rakennettiin yhteinen telta, jossa retkeläiset asuivat ja yöpyivät.

Vuonna 1884 Kalloon rakennettiin ensimmäinen puinen loistokoku, jonka tarkoituksena oli ohjata purjelaivoja Porin silloiseen ulkosatamaan Reposaarelle. Aikaisemmin merimerkkeinä oli käytetty riukujen päähän pistettyjä tervatynnyreitä ainakin 1700-luvulta saakka. Toisen maailmansodan aikana Mäntyluodossa sijaitsevat saksalaisten vesitasokoneiden tukipaikka. Mäntykallossa maanpuoleisilla kallioilla sijaitseva iso öljysäiliö, josta johti putki kaakkoisrannassa olleelle laiturille, mistä tankkialukset hakivat polttoainetta Uniluodon itärannalla huollettaviin lentokoneisiin. Öljysäiliön tiedetään sijainneen paikallaan vielä ainakin vuonna 1958, mutta se lienee purettu 1960-luvun alussa. Kalastustroolarit käyttivät sen laituria vielä pitkään tuoden saaliinsa Mäntykallon maanpuoleiseen rantaan rakennetulle kalasavustamolle, jonka matala rakennus on rannalla edelleen yksityisomistuksessa.³

3. Kenttätyöt

Kenttätyömenetelmät

Kenttätöiden tarkoituksena oli kartoittaa todetun hylkyalueen laajuutta. Tätä varten oli tarkoituksenmukaista kaivaa koekuoppia kohtiin, joissa hiekasta esiin pistävä hylky katosi hiekan alle. Pyrkimyksenä oli määrittää jatkuuko hylky myös hiekan alle ja millä laajuudella. Tätä tarkoitusta varten pyrittiin myös seuraamaan hylkypuuta pistämällä hiekkaan metallipuikolla, koska rajoitetun ajan vuoksi ei ollut mahdollista kaivaa joka puolella kohdetta. Koekuoppien kaivamista varten käytettiin kaivauslastaa ja maan poistoon kaivausalueelta meriarkeologian yksikön ejektoripumppua. Ejektorin poistoputken päähän kiinnitettiin verkkopussi mahdollisten löytöjen varalta, löytöjä ei kuitenkaan saatu.

³ <http://www.poritieto.com/index.php?title=Kallo>

Suurempi hylky (A) merkittiin merkkipoijuin useasta kohdasta, jotta hyllyn laajuus näkyisi myös pinnalle. Jos mahdollista, myös vuoden 2009 dendrokronologisten näytteiden paikkoja pyrittiin tunnistamaan. Lisäksi hylystä mitattiin päämitat kelamitalla. Nämä ovat vain suuntaa antavia mittoja, sillä mitan eri päitä pitelevillä sukeltajilla ei ollut näköyhteyttä eikä näin myöskään mahdollisuutta tarkistaa, että mitta on suora eikä tarttunut mihinkään.

Kenttätöiden tulokset

Esiin saadun hyllyn A pituudeksi mitattiin noin 27 metriä ja leveydeksi noin 7 metriä. Hylkyä kuvattiin videonauhalle, mutta huonon näkyvyyden takia nauhalla näkyy vain osa hylystä ja paikoin video on vaikeasti tulkittava. Dendrokronologisten näytteiden paikoista pystyttiin todennäköisesti tunnistamaan videonauhan perusteella näyte 5 ja näyte 6 sekä epävarmana näyte 7 (ks. luonnospiirrosliite 4). Todettiin myös, että tarkastussukelluksen jälkeen hylky on kärsinyt vaurioita todennäköisesti kovan talven ja meren jäätyamisen seurauksena: muutamia tukkeja on irronnut perästä. Kenttätöitä vaikeuttivat jo mainittu erittäin huono näkyvyys vedenpinnan alla sekä muutamana kenttätyöpäivänä kova tuuli, joka vaikeutti kumiveneellä toimimista pinnalla. Lisäksi rajallinen työaika, kokonaisia työpäiviä oli vain kolme, vaikutti varmasti tuloksiin. Esimerkiksi hylkykohde B jäi kokonaan paikantamatta kiireen vuoksi.

GPS:llä mitattuja pisteitä otettiin pinnalta hylystä A yhteensä viidestä merkkipoijusta (ks. luonnospiirrosliite 4) (koordinaatisto WGS84):

P1= 61°35.635' / 21°28.339'. Poiju kiinnitetty oletetun keulan kärkeen.

P2= 61°35.634' / 21°28.336'. Poiju kiinnitetty keulan oikealta puolelta paljastettuun partaaseen.

P3= 61°35.628' / 21°28.341'. Ejektorin sekoittajan poiju – hyllyn sisältä, melko keskeltä.

P4= 61°35.625' / 21°28.336'. Poiju kiinni ehjässä kylkilaudoituksessa.

P5= 61°35.621' / 21°28.338'. Poiju kiinnitetty oletettuun perälaudoituksen päähän.

Koekuoppia kaivettiin yhteensä kolmeen kohtaan (ks. luonnospiirrosliite 4):

KK1 = Katso luonnospiirros 4a. Koekuoppa kaivettiin noin hyllyn keskikohtaan mahdollisen styyrpuurin puoleisen kyljen kohdalle hiekkaan, missä hyllyn keskeltä tullut rakenneosaa katoaa hiekkaan. Rakennepuosaan oli aikaisemmalla sukelluksella hyllyn laajuutta kartoitettaessa kiinnitetty poiju-merkki ja kohta päätettiin tutkia, koska sillä ei näyttänyt olevan välitöntä yhteyttä muuhun hylkyyn. Kuopan leveys oli noin 1 metri ja pituus noin 0,5 metriä. Kuopan keskuksen syvyyttä oli vaikea arvioida kuoppaan valuvan hiekan vuoksi, mutta se oli noin 40 – 50 cm. Esillä oleva suora rakenneosaa (aluksen pohjaa?) jatkui kuopassa syvemmälle toisena samansuuntaisena parruna, joiden välissä oli noin 10 cm savikerros, sekä näiden vieressä lautarivistönä, joista reunimmaisissa oli kiinni noin 15 cm pitkät puutapit (rivistön päät parrujen molemmin puolin). Alemman parrun alla oli vielä näihin poikkisuuntaisen laudan pää, joka oli kapeampi kuin yllä olevat laudat. Lautojen välissä oli kerros savea. Puu ei jatkunut enää kuopan ulkopuolelle kauemmas hylystä, vaan esiin

saatu rakenne kaivettiin loppuun asti. Sen ympäriltä pisteltiin metallitikulla hiekkaa noin 1,5 metrin säteeltä, mutta ei tavattu uusia rakenteita. Kuopan kohdalla syvyys on noin 1,8 metriä.

KK2 = Kaivettiin hyllyn oletetun keularakenteen (köli?) ympärille. Kuopasta paljastui keulasta paapuurin puolelle jatkuva kylkilaudoitus, jota seurattiin noin 1 metri, kunnes se päättyi. Kuopan syvyys oli noin 30 cm. Voidaan olettaa, että hylkypuu jatkuu kohti styyrpuuria ja hiekkaa on osien päällä yhtä paljon. Styyrpuurin puolella keularakennetta oli irtonaisia lautoja yms. puuta. Keulan edestä ja ympäriltä noin 2,5 metrin matkalta ei enää tavattu puuta tms., mutta keulan kohdalla paapuurin puolella noin 3-4 metrin päässä on suuria parruja sekä kaareva rautaesine, joka pistää esiin hiekasta. Myös keularakenteessa, sen keskellä tavattiin suuri rautaesine, jota luultiin ensin muodon perusteella ankkuriksi, mutta sen kolme haaraa ovat litteät ja näiden risteyskohdassa on pyöreä reikä. Esinettä ei tunnistettu. Kuopan kohdalla syvyys on noin 1,8 metriä.

KK3 = Kaivettiin keulan sisäpuolelle kohti perää, jotta saataisiin varmuus siitä, että näiden välillä on yhteys. Keulassa sukeltaja siirtyi paapuurin puolen koekuopasta 2 kohti styyrpuuria tyhjää hiekkapohjaa noin 6 metriä, kunnes vastaan tuli puurakenne, jonka yhteyttä ryhtyi selvittämään kaivamalla (eli KK3). Sukeltaja seurasi puuta noin 1,5 metrin matkalta, kunnes totesi samansuuntaisia puurakenteita sekä polviensa että räpylöidensä kohdalla styyrpuurin puolella, jolloin lopetti kaivamisen. Sukeltaja seurasi puurakenteita kohti perää metallitikulla hiekkaan pistäen löytäen aina seuraavan kun edellinen loppui päättyen GPS-pisteen P3 kohdalle. Tästä sukeltaja seurasi puurakenteita hiekan sisällä metallipiikillä aina paapuurin puolen ehjälle kyljelle saakka sekä perään. Hiekkaa rakenteen päällä oli vaihtelevasti noin 5-20cm.

Koekuopista ei otettu GPS-pisteitä, vaan ne on merkitty summittaisesti luonnospiirroksen. Tämä johtuu huonosta näkyvyydestä pinnan alla, jonka vuoksi oli vaikea paikantaa täsmällisesti koekuoppien kohtia, sillä osin sukeltajat tekivät itsenäisen päätöksen mistä kaivaa seurattuaan hylkyrakennetta ja tutkivat kohtia joissa rakenteen jatkuminen oli epävarmaa. Koeuopista kävi ilmi, että hiekan alla on siis todennäköisesti yhteneväinen pohja- tai kylkilaudoitus. Hyllyn päällä on Kallon puoleisella (paapuuri) sivulla melko vähän hiekkaa, todennäköisesti vain noin 10–20 cm, mutta sataman puoleisella (styyrpuuri) sivulla hiekkaa on hyllyssä enemmän, jopa noin 40–50 cm. Hylky makaa pohjassa pohjois-etelä suunnassa, mahdollisesti styyrpuurin puolelle kallellaan. Peräosan alueelta löytyi hiekan lomasta myös 2 kpl noin 30 cm pitkiä ja noin 2,5 cm paksuja rautanauvoja, joissa oli taottu, halkaisijaltaan noin 5 cm soikea hattu. Peräosan päällä on matalimmillaan vain noin 0,5 metriä vettä, kuten myös keulaosan ja uidessa niitä saattoi koskettaa räpylällä.

Hylkyä peittää kova ja hieno hiekka. Sen alla on paikoittain ohut savikerros ja pohjimmaisena suurirakeista soraa ja pikkukiviä. Hyllyssä on myös paljon modernia roskaa ja jätettä. Keulasta tavattiin kaivaessa myös yksi verkko.

Kallonlahden toinen hylkyosa (B) paikannettiin GPS:llä ja sitä etsittiin, mutta ei havainnoitu. Todennäköisesti syynä oli kiireinen aikataulu, jonka puitteissa ei ollut aikaa etsiä kohdetta

tarkemmin. Tämä hylkyosa ja sen laajuus jäi siis tällä kertaa kokonaan tutkimatta, mutta sen laajuus tunnetaan aikaisemman tarkastussukelluksen mittauksista: pituus noin 10 metriä ja leveys noin 1,5 metriä.

4. Yhteenveto

Porin sataman edustalla Kallonlahden hyllyllä suoritettiin koekaivaukset hylkyalueen laajuuden selventämiseksi 31.5.–4.6.2010. Muinaisjäännösalue jakaantuu kahteen osaan, hylky A sijaitsee noin 60 metrin päässä sataman rannasta ja hylky B aivan rannan tuntumassa, noin 35 metriä hylystä A. Koekaivausten aikana keskityttiin tutkimaan hylkyä A. Todettiin, että hylky on noin 27 m pitkä ja 7 m leveä ja se makaa pohjassa pohjois-etelä suunnassa todennäköisesti keula kohti pohjoista. Hylky on suurimmaksi osaksi hiekan peitossa, joka tulee poistaa ennen jatkotutkimuksia. Todennäköisesti hyllyn pohja on melko ehjä hiekan alla. Todettiin myös videokuvan perusteella hyllyn kärsineen pieniä vaurioita talven 2009–2010 aikana, jolloin lähellä pintaa olevasta peräosasta on irronnut puuta tarkastussukelluksen 5.11.2009 jälkeen. Aikaisemmin otettujen dendrokronologisten näytteiden kohtia pystyttiin osin paikantamaan.

Ennen maa-aineksen läjittämistä alueelle on hylky tutkittava ja dokumentoitava. Huono näkyväisyys pohjassa estää hyllyn dokumentoinnin veden alla, joten hiekkapeitteen arkeologisen poistamisen jälkeen hylky olisi paras nostaa dokumentointia varten maalle.

5. Kartta- ja kuvaluettelot

- 1 Kuvaluettelo
- 2 Kartta tutkimusalueesta ja sen muinaisjäännöksistä
- 3 Yleiskartta Mäntyluoto - Reposaaari
- 4a Luonnospiiirros Kallonlahden hylky (A)
- 4b Luonnospiiirros Koekuoppa 1

1. Kuvaluettelo

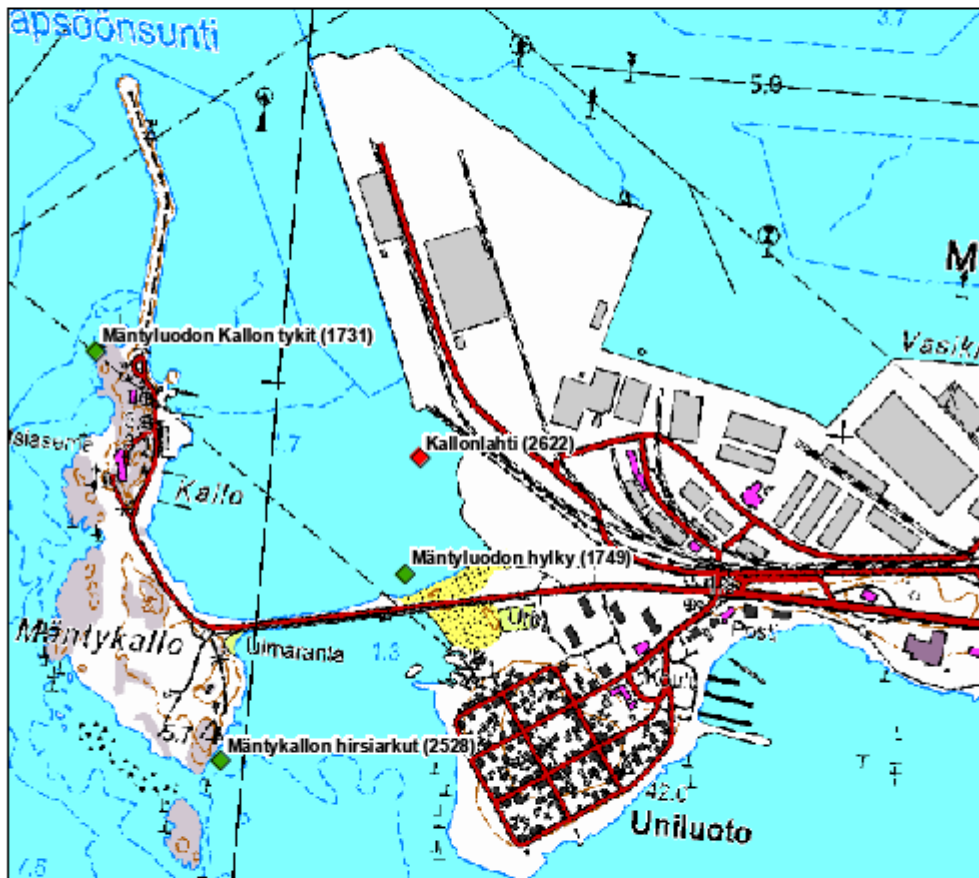
<u>Numero</u>	<u>Tyyppi</u>	<u>Suunta/aihe</u>	<u>Kuvaaja/pvm</u>
MA300002:1	digi	S/Työkuva, kumiveneen täyttö (Petteri Liesivuori)	Riikka Tevali/31.5
MA300002:2	digi	N/Panoraamakuva Kallonlahdesta 1/5	Riikka Tevali/1.6
MA300002:3	digi	NW/Panoraamakuva Kallonlahdesta 2/5	Riikka Tevali/1.6
MA300002:4	digi	W/Panoraamakuva Kallonlahdesta 3/5	Riikka Tevali/1.6
MA300002:5	digi	SW/Panoraamakuva Kallonlahdesta 4/5	Riikka Tevali/1.6
MA300002:6	digi	S/Panoraamakuva Kallonlahdesta 5/5	Riikka Tevali/1.6
MA300002:7	digi	W/Poijut 1, 2 ja 3	Riikka Tevali/4.6
MA300002:8	digi	W/Poijut 3, 4 ja 5	Riikka Tevali/4.6

2. Kallonlahden hylky ja muut muinaisjäännöskohteet alueella

Pori, Porin satama

Kallonlahden hylky (A)

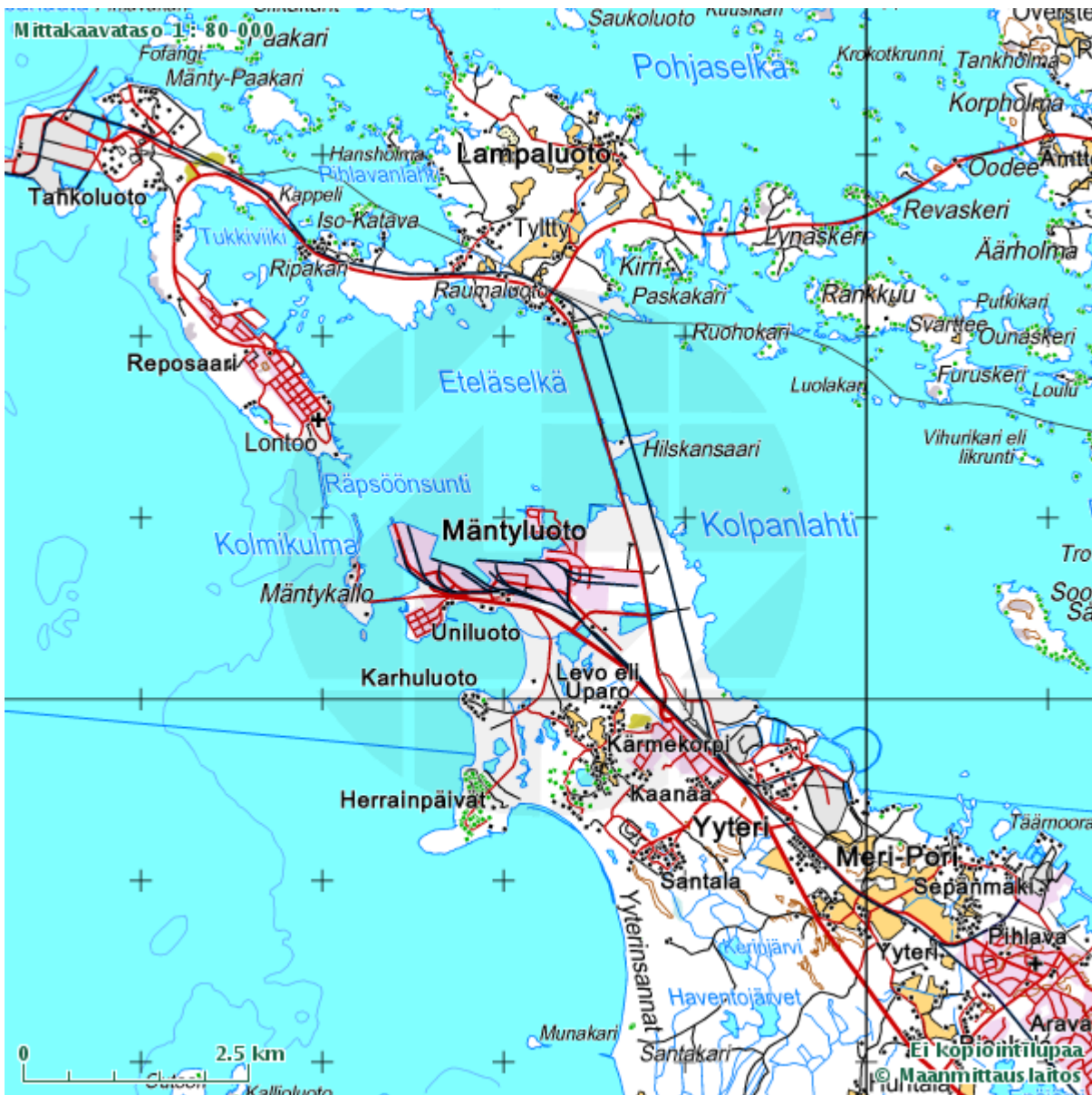

MK: 1:10 000

Yleistarkoitus copyright Maanmittauslaitos 2005.
Aluekartan kopiointi ilman Maanmittauslaitoksen lupaa on kielletty.

<p>Rakennusperintörekisteri</p> <ul style="list-style-type: none"> Rakennukset (pisteet) Rakennuskohteet (alueet) <p>Vedenalaislöytöjen rekisteri</p> <ul style="list-style-type: none"> Muinaisjäännökset Muut vedenalaiskohteet 	<p>Muinaisjäännörekisteri</p> <ul style="list-style-type: none"> Muinaisjäännökset (pisteet) Alakohteet Intolöytö Luonnonmuodostuma Mahdollinen muinaisjäännös Klinteät muinaisjäännökset (alueet) <p>Muinaisjäännösten hoitorekisteri</p> <ul style="list-style-type: none"> Mj-hoitorekisterin kohteet 	<p>RKY1993</p> <ul style="list-style-type: none"> RKY1993 (pisteet) RKY1993 (viivat) RKY1993 (alueet) <p>RKY2000</p> <ul style="list-style-type: none"> RKY2000 (pisteet) RKY2000 (viivat) RKY2000 (alueet) 	<p>Maailmanperintökohteet</p> <ul style="list-style-type: none"> Mp-kohteet (pisteet) Mp-kohteet (alueet) Kuntarajat Kuntarajat
--	---	---	---

3. Yleiskartta Mäntyluoto - Reposaari

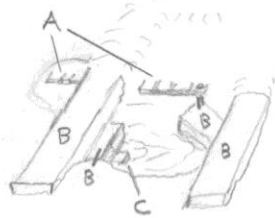

Kansalaisen karttapaikka. Maanmittauslaitos.

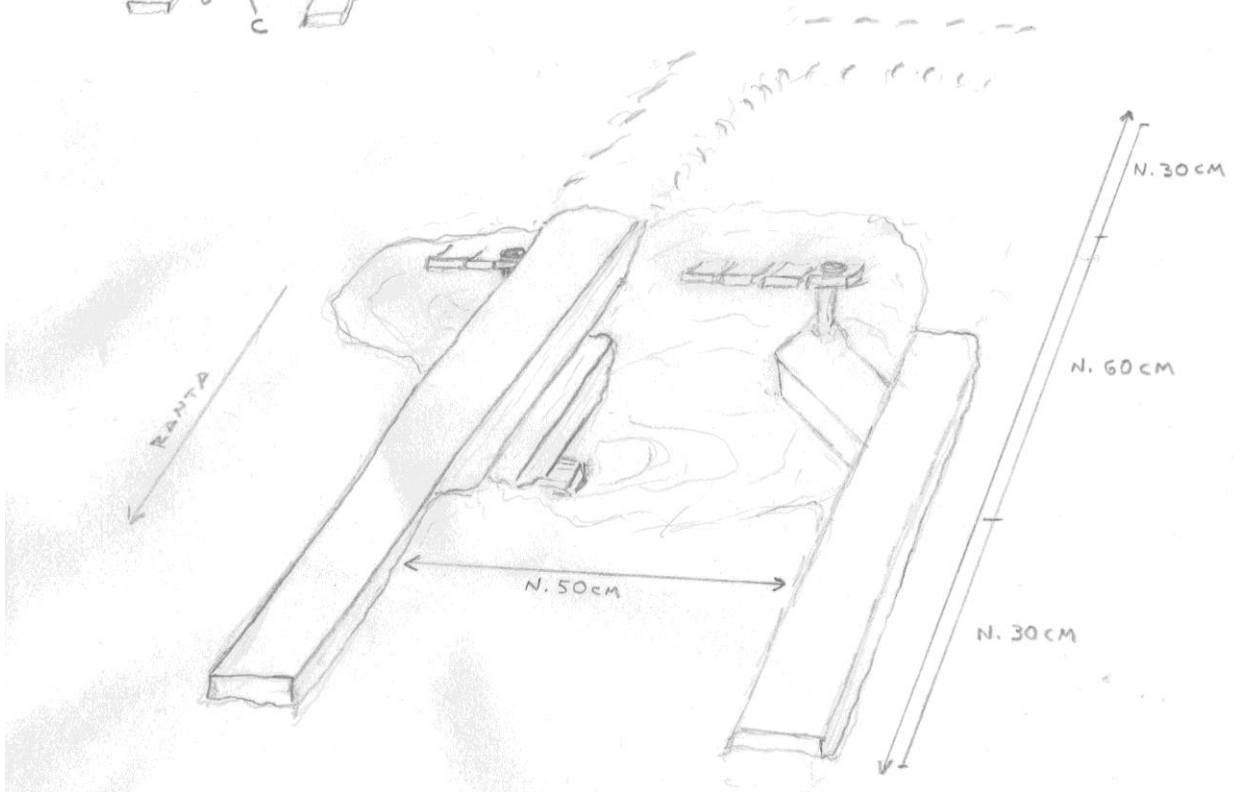
4b. Luonnospirros koekuoppa 1

KALLONLAHDEN HYLKY(A) KOEKUOPPA 1

SUMMITTAISPERSPEKTIIVI

- A N. 5cm LAUTOJA, JOTKA KAARTUUKT YLÖSPÄIN, SEKÄ 2 PUUTAPPIA
- B N. 10x15cm PARRU, VASEMMANPUOLEISET PÄÄT'LLERKKÄIN N. 70cm TOISISTAAN
- C N. 2x5cm POIKITTAINEN LAUTA

PETTERI LIESIVUORI 2010